

Οι μυρωδιές του Δεκαπενταυγούστου

Κάθε εορτή είναι μια δυνατότητα μα συνάμα και μια δωρεά, να βιώσει όποιος το επιθυμεί κάτι πνευματικότερο. Και υπάρχουν αρκετές τέτοιες εορτές μέσα στο έτος. Ιδιαίτερη εξ αυτών είναι εκείνη της Κοίμησης της Παναγίας τον Δεκαπενταύγουστο. Είναι εορτή που συμπίπτει με το θέρος και την περίοδο που οι πιο πολλοί βρίσκονται στις καλοκαιρινές τους διακοπές. Είναι τότε, που γυρίζουν αρκετοί στην γη των προγόνων τους, στις πατρογονικές τους εστίες.

Η εορτή της Παναγίας στην ύπαιθρο έχει κάτι από τις αέρινες, τις μεθυστικές μυρωδιές των λουλουδιών. Έχει στοιχεία που μυσταγωγούν στην παλαιά Ελλάδα. Τότε, που στα χωριά κέντρο της ζωής ήταν η λατρεία του Θεού, η τιμή στην Παναγία και τους αγίους, όπως και η πιστή τήρηση εθίμων και παραδόσεων. Ο ευπρεπισμός τόσο των μεγάλων Εκκλησιών όσο και των εξωκκλησίων και των χώρων πέριξ αυτών ήταν μια ιερή «υποχρέωση», που γινόταν με περισσή ευλάβεια και άκρατο ενθουσιασμό. Όλη την ημέρα οι άνθρωποι μεριμνούσαν για τον ναό, σαν να ήταν το σπίτι τους. Ήταν προτεραιότητά τους. Και όσο σίμωνε η ημέρα του πανηγυριού, όλα γίνονταν πιο λαμπρά και πιο χαρωπά.

Παραμονή και ανήμερα ζούσαν μοναδικές στιγμές, με κορύφωση την Θεία Κοινωνία, και στην συνέχεια την μετοχή στην υλική κοινή τράπεζα. Όλο το χωριό ενωμένο, δεν περίσσευε κανείς. Ήταν ευκαιρία να μιλήσουν και αυτοί που για διάφορους λόγους δεν μιλούσαν μεταξύ τους. Ημέρα συμφιλίωσης και καταλλαγής. Ημέρα που «οι λογικές» έδιναν την θέση τους στις καρδιές. Το χωριό έχει βάλει τα καλά του. Έλεγαν οι ντόπιοι στα δημοτικά άσματα: «Σήμερα οι παπάδες λειτουργούν σαν δεσποτάδες...». Όλα λαμπρά και όλα φωτεινά. Γνήσια και ουσιαστικά.

Κάποια στιγμή, μετά το τέλος του Εσπερινού ή της Θείας Λειτουργίας, κληρικοί και πιστοί εξέρχονται του ναού. Θέλουν να αγιάσουν και το βιός τους. Καλντερίμια, δρόμοι, χωράφια, οικίες και φυσικά η πλατεία του χωριού, όλα θα ευλογηθούν από το Εικόνισμα της Παναγίας ή του Πολιούχου. Οι πιστοί θα περιμένουν στο κατώφλι των σπιτιών τους με αναμμένο κεριά και λιβάνι και άλλοι θα κάνουν κάτι ακόμη, στρώνουν υφαντά στους δρόμους, για να περάσουν από επάνω τα άγια της Πίστης. Η Παναγιά και οι άγιοι ανοίγουν τις καρδιές των ανθρώπων και τους προτρέπουν να νιώσουν την γαλήνη και την χαρά, που προσφέρει η ελπίδα και η εμπιστοσύνη στον Θεό.

Μεγάλη αξία είχε η πανήγυρη. Κοινό το φαγητό σε όλους, σε κεντρικό σημείο του τόπου. Κάτω από τα πλατάνια, αν υπήρχαν, θα φάνε όλοι και θα ευφρανθούν τα αγαθά, αλλά θα ακούσουν και τα ωραία άσματα του τόπου. Ήταν ορχήστρες με όργανα παραδοσιακά, χωρίς μίξεις και αλλοιώσεις στους ήχους, στους μουσικούς δρόμους και στους στίχους. Με σεβασμό στις μουσικές παραδόσεις, με τα μουσικά όργανα να σε οδηγούν στο ένδοξο παρελθόν. Οι φωνές των τραγουδιστών με το ηχώχρωμα και το γλωσσικό ιδίωμα του κάθε τόπου.

Και μετά, παράλληλα με τα τραγούδια, οι χοροί. «Χοροί κυκλωτικοί», που ενώνουν τους ανθρώπους, που δηλώνουν το αιώνιο, που δεν έχει αρχή και τέλος. Σε αυτούς τους χορούς ο εγγονός χορεύει με τους παππούδες του, τα ξαδέλφια με τους άλλους συγγενείς, οι γείτονες με τους ξενιτεμένους πού μόλις έχουν γυρίσει στο χωριό και ανοίγουν τα αρχοντικά τους. Στους χορούς αυτούς κυριαρχεί η μελωδία, ο ρυθμός, μια σεμνότητα παράλληλα με μια λεβεντιά και ταπεινότητα.

Όλο αυτό που προσπαθούμε να καταγράψουμε χρειάζεται να αναβιώσει στις μέρες μας, πού όλα τείνουν να γίνουν μεταλλαγμένα. Έχουμε ευθύνη για τις γενεές που

έρχονται, να παραδώσουμε όλον αυτόν τον πλούτο των ιερών και άλλων παραδόσεων. Ειδικά τον Δεκαπενταύγουστο όλα μυροβλύζουν και ομορφαίνουν από την χάρη της Παναγίας, η οποία είναι το πρόσωπο που άλλαξε την ροή της ιστορίας από την φθορά στην αφθαρσία. Από το «εγώ» της παρακοής και του εγωισμού, στο «εμείς» και στην ταπεινότητα, που δεν συναντάς συχνά στην εποχή μας. Η Παναγία τιμάται ως μητέρα του Θεού, ως μεσίτρια Θεού και ανθρώπων και ευλογεί τον κάθε άνθρωπο, που μετέχει επί της ουσίας στην λατρεία του Υιού της.

του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη